

Visitatie lidscholen Nederlandse Dalton Vereniging

Visitatieverslag PO

Zie handleiding visitatie lidscholen
(Gebaseerd op Toetsingskader Erkenning Daltoninstellingen)

Naam school	KC Kloosterveen
Adres	De Boomgaard 5
Postcode en plaats	9408JA Assen
E-mailadres school	directie@obs-kloosterveen-assen.nl
Telefoonnummer school	0592 820560
Directeur	J.J. Lammers-de Lange
Adjunct-directeur	S.J. Sibbald
Daltoncoördinator	M. Lunshof
Aantal groepen (PO)	23
Aantal leerlingen	564 (1 oktober 2017)
Populatie (PO)	openbaar
Aantal leraren	36 leerkrachten – 3 ib-ers – 3 rt
In bezit van Daltoncertificaat	38 (alle personeelsleden met vast dienstverband)
Bezig met Daltoncursus	0
Nevenvestigingen	hoofdgebouw en dependance
Stand van zaken inspectie	voldoende
Visitatieteam	
Voorzitter	
Lid 1.	
Lid 2.	
Lid 3.	
Lid 4.	
Lid 5.	
Meelopende Daltoncoördinatoren	
Datum visitatie	20-03-2018
Soort visitatie	1 ^e licentieaanvraag
(besluit vorige visitatie)	2e licentieaanvraag
	x licentieverlenging
	versnelde visitatie licentieverlenging
	Visitatie na bezwaarprocedure

Commissies visitatie PO en VO
Nederlandse Dalton Vereniging
Bezuidenhoutseweg 251-253 2594 AM Den Haag
Tel. 070 - 331 52 81
bestuursbureau@dalton.nl

0. Realisering aanbevelingen vorige visitatie

niet van toepassing bij 1^e licentiaaanvraag

aanbeveling 1.

De school is gegroeid; kinderen en ouders hebben meer behoefte aan vrijheid/verantwoordelijkheid. De school dient daar op in te spelen (loslaten wat kan, vasthouden wat moet).

evaluatie school

Deze aanbeveling is besproken in de vakgroep dalton (vanaf januari 2014) en op daltonstudiemiddagen in het schooljaar 2014-2015. De kernwaarde Vrijheid/verantwoordelijkheid komt jaarlijks terug op een daltonstudiemiddag, omdat wij als team vinden dat dit een continu ontwikkelingsproces is. Het geven van meer vrijheid/verantwoordelijkheid is ook besproken in de kinderraad en met de ouders. (febr. 2015)

- In het team hebben we gesprekken gevoerd over vrijheid op leerkrachtniveau en leerlingniveau. We hebben in deelgroepen verschillende scholen bezocht om onze ideeën te verbreden. De school bevindt zich in een stabiliserende fase wat betreft het leerlingaantal en dus kan en moet er op teamniveau meer vrijheid en verantwoordelijkheid worden gegeven en genomen. Het team heeft hiervoor van 2015-2017 een training (Op weg naar een professionele teamcultuur – drs. Anje de Vries-bureau Meesterschap) gevolgd. We hebben de organisatiestructuur veranderd, zodat de verantwoordelijkheden op leerkrachtniveau zijn vergroot: integrale verantwoordelijkheid voor de groep, eigenaarschap van de aangenomen taken. (groepsgebonden en op schoolniveau)
- Ouders hebben tijdens een ouderpanelavond aangegeven dat ze vinden dat de kinderen genoeg vrijheden hebben, maar dat het afhebben van de taak wordt ervaren als doel door de kinderen. Kinderen ervaren dit soms als een last, waardoor ze minder enthousiast naar school komen. Het centraal stellen van leerdoelen i.p.v. het afhebben van de taak is de aanpassing die we hebben gerealiseerd n.a.v. deze feedback.
- De kinderen (kinderraad) vinden dat ze voldoende vrijheid hebben, maar ook dat ze nog wel meer aan kunnen: “Als ik het al begrijp, hoef ik niet nog een keer instructie.” Ook voor het volgen van instructie bieden we de kinderen nu meer vrijheid.

Wat zie je hiervan terug in de school?

In de kleutergroepen werken de kinderen op eigen niveau en hebben ze voldoende vrijheden en verantwoordelijkheden met betrekking tot planning, het uitvoeren van taken, de zorg voor medeleerlingen en het omgaan met materialen.

In de groepen 3 en 4 worstelen we met het aanleren van de basisvaardigheden (lezen en rekenen) versus de vrijheden die we kunnen bieden. Na veel experimenten hebben we een veelbelovende, nog niet uitgekristalliseerde overgang tussen het werken met een taakbrief en het spelend leren van de kleuters ontwikkeld. Vanaf groep 4 proberen we de kinderen meer vrijheid en verantwoordelijkheden. De

leerdoelen worden op verschillende wijze zichtbaar gemaakt, zoals op doelenposters en op de taakbrief. De kinderen hebben invloed op de leerstof die ze nodig hebben om het leerdoel te bereiken en mogen kiezen voor het volgen van instructie. (Niet bij nieuwe leerstrategieën en extra instructie n.a.v. groepsplannen) Het stellen van leerdoelen aan de hand van reflectie bevindt zich nog in een groeiproces voor de kinderen en leerkrachten. We hebben hiervoor geen richtlijnen per leerjaar vastgelegd, we streven ernaar dat de kinderen zich zo vroeg mogelijk bewust zijn van hun eigen verantwoordelijkheden/leerdoelen en de invloed die ze daar zelf op kunnen hebben. In alle groepen werken de kinderen met leerdoelen, in de komende jaren proberen we hier nog meer keuzemogelijkheden voor de kinderen in te verweven.

bevindingen visitatieteam

Het team is hierin gegroeid en de aanbeveling is voldoende gerealiseerd. Er zijn veel mogelijkheden voor de leerling en de leerkracht om keuzes te maken in de vormgeving van zijn/haar leerproces. Het is mogelijk om de leerling vakinhoudelijk meer invloed toe te kennen op individueel en groepsniveau.

aanbeveling 2.

Keuzewerk integreren in de taakbrief en samen met de kinderen het keuzewerk aanbod bepalen (bijv. voor een periode van $\pm$ 8 weken).

evaluatie school

Het keuzewerk heeft in de afgelopen 5 jaar een aantal veranderingen ondergaan. We zijn gestart met het geven van tijd voor keuzewerk als meerwaarde/uitbreiding van het lesprogramma. Keuzewerk heeft toen een vaste plek in het rooster gekregen.

Vervolgens hebben we voor de bovenbouw keuzeworkshops geïntroduceerd op basis van keuzes van kinderen en leerkrachten. De ervaring leerde dat er weinig diepgang in het aanbod zat. Daarom hebben we keuzeworkshops ingevoerd voor alle vakgebieden. Ook zijn er activiteiten buiten de school, we volgen lessenseries in samenwerking met het VO m.b.t. programmeren, natuur en ondernemen. Om nog meer verdieping aan te brengen en de interesse van kinderen te stimuleren zijn er vanaf dit schooljaar wekelijks keuzeworkshops die een periode van drie weken omvatten. Leerkrachten en kinderen dragen onderwerpen aan en/ of voeren keuzeworkshops uit.

De keuzeworkshops komen tegemoet aan de specifieke interesses van de kinderen. Keuzewerk als aanvulling op het taakwerk bleef een ontwikkelpunt. Keuzewerk was nog steeds een beloning voor het afhebben van de taak. Het uur geplande keuze (vrije keuze in de onderbouw en keuzeworkshops in de bovenbouw) bood nog geen oplossing voor kinderen die hun geplande werkzaamheden afgerond hebben. Vanaf 2016 hebben we nagedacht hoe we keuzewerk kunnen laten aansluiten op de doelen van de taakbrief. Hoewel er een breed aanbod in de keuzekasten aanwezig was, werd er vrijwel altijd gekozen voor materialen met een hoog vermaak gehalte en was keuzewerk dus geen verdieping of verrijking op de leerdoelen of de leerstof van de basisvakken.

We hebben opnieuw het doel van keuzewerk vastgesteld. Het uitgangspunt is dat keuzewerk een middel is om een (persoonlijk) leerdoel te behalen. Door het werken met doelen op de taakbrief, waarbij er verplichte en keuzetaken worden aangeboden is hier een start mee gemaakt. Dit gaan we in de komende jaren verder vormgeven door meer te werken met keuzetaken en minder met verplichte taken.

In 2017 zijn we gestart met het ontwikkelen van een keuzeaanbod naast de taak. Van veel leergebieden is er een keuzeaanbod gericht op de (vakoverstijgende) leerdoelen ontwikkeld. Kinderen hebben hierbij invloed op het aanbod, onder andere n.a.v. reflectiegesprekken. Op daltonstudiemiddagen komt keuzewerk regelmatig aan de orde en worden ideeën uitgewisseld.

bevindingen visitatieteam

Er is een nieuwe visie ontwikkeld op keuzewerk. Deze heeft de vorm van doelenkasten met als functie om leerdoelen te realiseren. Een parell!!

De leerlingen missen momenteel nog het spelletjesgehalte, maar zullen op termijn steeds meer zicht/invloed krijgen op de wijze waarop leerdoelen worden bereikt.

Er is fors geïnvesteerd in deze keuzekasten door zeer divers educatief spelmateriaal aan te schaffen.

Er is nog geen duidelijk herkenbare inbreng van leerlingen op de onderwijshoud. De workshops zijn door het visitatieteam bezocht; hier troffen wij de inbreng van leerlingen in de vorm van zelf georganiseerde en begeleide workshop. De leerlingen en leerkrachten zijn erg enthousiast.

aanbeveling 3.

Samenwerken: keuzes samenwerkingsvormen (16) zichtbaar maken en die integreren in de lessen. Leerkrachten en leerlingen dienen zich de vaardigheden m.b.t. de samenwerkingsvormen eigen te maken.

evaluatie school

De samenwerkingsvormen die we op school aanleren zijn op een poster zichtbaar in de klas aanwezig. Per leerjaar komen er twee nieuwe werkvormen bij, deze werkvormen worden dat schooljaar ingeoeffend en komen in volgende leerjaren minimaal twee keer tijdens diverse activiteiten/lessen terug.

bevindingen visitatieteam

De samenwerkingsvormen staan vermeld op een poster, hierop staat vermeld welke coöperatieve werkvormen geëigend zijn voor welke groep.

Leerlingen kennen de werkvormen. De aanbeveling is concreet vertaald.

Een volgend doel zou kunnen zijn om het wáárom en wáanneer welke vorm aan te reiken aan de leerlingen

---

aanbeveling 4.**evaluatie school****bevindingen visitatieteam****aanbeveling 5.****evaluatie school****bevindingen visitatieteam**

1. Vrijheid in gebondenheid / Verantwoordelijkheid en vertrouwen

Indicatoren op leerlingniveau

1.1	De leerling neemt verantwoordelijkheid voor de verwerking van zijn taak.
1.2	De leerling legt waar nodig verantwoording af aan zijn leraren, zijn medeleerlingen en zijn ouders over de verwerking van zijn taak.
1.3	De leerling is actief betrokken bij zijn eigen (leer)werk.
1.4	De leerling draagt zorg voor zijn leeromgeving.

evaluatie school

Door de leerlingen verantwoordelijkheid te geven en de ruimte te geven om keuzes te mogen maken hopen wij te bereiken dat kinderen, die na acht jaar de school verlaten, in vrijheid hun eigen verantwoordelijkheden kunnen nemen.

In de praktijk is dit terug te zien doordat:

- Kinderen een taak krijgen, waar zij verantwoordelijkheid voor dragen
- Kinderen de vrijheid krijgen hun taak zelf te plannen en uit te voeren
- Kinderen zelf kiezen voor het volgen van vervolginstructie
- Kinderen de vrijheid hebben om hun taak-/keuzewerk, waar mogelijk, zelf samen te stellen
- Kinderen de vrijheid hebben om te kiezen voor samenwerken
- Kinderen de vrijheid hebben om zowel binnen als buiten de lokalen te werken

bevindingen visitatieteam

Van structuur naar cultuur: Er is een heldere duidelijke structuur, wat voorspelbaarheid oplevert. Het team en de leerlingen zijn (grotendeels) klaar voor spelen met de materie. Van leerkrachtgestuurd vanuit de duidelijke kernwaarden, naar coachend lesgeven. Zoals door het schoolteam zelf aangereikt: middels o.a. leerling gesprekken en reflectievormen verder te ontwikkelen.

Indicatoren op leraarniveau

1.5	De leraar kan loslaten en schenkt vertrouwen aan zijn leerlingen. Hij biedt hiervoor een kader waarbinnen de leerlingen hun eigen leerproces kunnen vormgeven.
1.6	De leraar houdt rekening met verschillen en creëert maatwerk dat zichtbaar is in de taakinhoud.
1.7	De leraar begeleidt zijn leerlingen en geeft waar nodig sturing, op zo'n manier dat de leerlingen zich vaardigheden eigen kunnen maken om de leerdoelen te behalen en de taak te kunnen volbrengen.

evaluatie school

De leerkracht handelt vanuit de uitgangspunten van het daltononderwijs en geeft het kind vrijheid op basis van vertrouwen. Gedurende de verschillende leerjaren is er sprake van een ontwikkeling van meer sturend leerkrachtgedrag naar meer coachend leerkrachtgedrag. Sturend en coachend leerkrachtgedrag komt in alle groepen voor, afhankelijk van de situatie. De leerkracht schept de voorwaarden, waardoor het kind op basis van vertrouwen vrijheid en verantwoordelijkheid krijgt. Respect voor elkaar is hierbij essentieel.

Als team weten wij dat niet elk kind hetzelfde leerproces doorloopt en dus moeten wij verschillende taakhouden aanbieden om leerdoelen te bereiken. De leerkracht stelt daarom een taakbrief op met doelen en (keuze)taken op vijf niveaus per kernvakgebied, waardoor de kinderen op eigen niveau kunnen werken aan het behalen van deze doelen. Het is de taak van de leerkracht om lesstof aan te bieden die uitdagend is op ieder niveau.

bevindingen visitatieteam

Er is tempodifferentiatie op de taakbriefe; dit wordt door de methodes ondersteund. Het doel is differentiatie vanuit de keuzeopdrachten en de opdrachten vanuit de leerdoelen vanuit de huidige methodes.

Het visitatieteam heeft geen differentiatie aangetroffen op creatief gebied. (nog veelal veel gelijklopende "werkjes")

Leerlingen gaan op natuurlijke wijze om met niveauverschillen.

Levelwerkvergadering (als onderdeel van niveaudifferentiatie) was organisatorisch heel sterk! Eigenaarschap!

Indicatoren op schoolniveau

1.8	Op de school heerst een cultuur van vertrouwen.
1.9	Leraren en overige medewerkers kunnen omgaan met verantwoordelijkheid en het aangeven van grenzen.
1.10	Leraren en overige medewerkers komen de afspraken na.
1.11	De brede algemene vorming van leerlingen is richtinggevend.
1.12	Het onderwijs wordt gegeven in een lerende organisatie waar leerlingen en leerkrachten zich kunnen ontwikkelen naar hun mogelijkheden.

evaluatie school

De schoolcultuur heeft de laatste jaren een grote ontwikkeling doorgemaakt. In 2013 had de school 700 leerlingen, een enorme toename vanaf 2008 toen de school nog 300 leerlingen telde. Vanaf 2013 is het leerlingenaantal teruggelopen naar bijna 600 leerlingen. Het team heeft door veel zwangerschappen, vertrekkende en komende leerkrachten in de afgelopen vijf jaar veel wisselingen in samenstelling gekend. De vrijheid en verantwoordelijkheid van de leerkrachten was hierdoor gedurende een lange tijd beperkt tot het zich houden aan de vastgelegde kaders. Momenteel zijn we een grote school, met normale teamveranderingen. Het was nodig om aandacht te besteden aan de teamcultuur, met als doel dat vrijheden en verantwoordelijkheden kunnen worden gelegd bij de individuele leerkracht. Dit is een proces wat blijvende

aandacht verdient. Het team is in staat om op een professionele wijze het onderwijs te ontwikkelen en grenzen aan te geven. Men kan en durft elkaar aan te spreken op verantwoordelijkheden. M.b.t. dalton zijn de afspraken uitgebreid beschreven in het daltonhandboek. Voor de dagelijkse praktijk is er een samenvatting van de afspraken in de groepsmap aanwezig. De leerkracht heeft de vrijheid om op basis van pilots buiten de daltonafspraken te handelen, mits dit bekend is bij de daltonvakgroep. De leerkracht biedt in de groep veiligheid en structuur door de gezamenlijk opgestelde regels te handhaven en zelf voorspelbaar te handelen. Het pedagogische klimaat in de groep in combinatie met de aangeboden oefenstof en werkvormen moeten het kind uitdagen tot leren. We streven ernaar dat het kind de ruimte krijgt om zich persoonlijk, sociaal en cognitief te ontwikkelen. Dit doen we door een breed scala van onderwerpen aan te bieden, zodat de kinderen hun talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen. Wekelijks worden daarvoor workshops georganiseerd door de kinderen en de leerkrachten vanuit hun eigen interesses en talenten. Het team blijft zich ontwikkelen en bekwamen binnen en buiten de school. Dit doen zij door collegiale consultatie en het volgen van opleidingen en cursussen passend bij hun ambitie en persoonlijke doelen.

bevindingen visitatieteam

De leerkrachten spreken enthousiast over de eigen pilots die momenteel spelen. Ook de collegiale consultatie wordt genoemd. Vanuit diverse opleidingen worden nieuwe ideeën besproken in het parallelteam. (vanuit daco-opleiding, masters) De workshops komen soms voort uit persoonlijke interesse, soms uit behoefte naar diversiteit.

2. Zelfstandigheid

Indicatoren op leerlingniveau

2.1	De leerling neemt zelf initiatieven om zijn leerdoelen te bereiken.
2.2	De leerling vraagt hulp van anderen en helpt anderen als zij hem/ haar om hulp vragen.
2.3	De leerling bepaalt mede hoe (werkvorm, tempo, plaats, tijd) hij/zij werkt aan de gestelde doelen.
2.4	De leerling kan omgaan met uitgestelde aandacht.
2.5	De leerling krijgt de gelegenheid het gemaakte werk zelfstandig na te kijken.

evaluatie school

De taakbrief is de afgelopen jaren n.a.v. aanbeveling 1 uit het vorige visitatieverslag uitvoerig aan de orde geweest tijdens studiemiddagen. Sinds mei 2017 werken we met een taakbrief (vanaf groep 4) waarop de te behalen doelen staan vermeld. De kinderen hebben verplichte opdrachten en keuzemogelijkheden om deze doelen te realiseren. Verder kent de taak persoonlijke leerdoelen voor zowel de korte als langere termijn. Het inzichtelijk maken van doelen voor leerlingen in de klas is in ontwikkeling. De taakbrief bevat een lesrooster waarop de kinderen in de lege ruimtes zelf hun taken kunnen plannen. Het kind bepaalt zelf wanneer het werkt aan het

leerdoel en hoe lang het nodig heeft om dit te realiseren binnen de beschikbare tijd. Wanneer het kind het leerdoel niet bereikt binnen de gestelde tijd, wordt het doel meegenomen naar de volgende week. Alle kinderen volgen instructie over nieuwe lesstof. Wanneer het kind bezig is met het werken aan de leerdoelen kan het extra instructie of uitleg vragen. Hiervoor heeft het kind een vraagkaartje, dat bij de leerkracht wordt ingeleverd. De leerkracht beantwoordt deze vraag tijdens een loopronde of vraagt het kind om langs te komen. Het kind kan in de tussentijd verder werken aan andere leerdoelen. Ook is er een klassikaal teken (rode kaart) zichtbaar, wanneer de leerkracht niet gestoord kan worden. De kaart staat op groen wanneer de kinderen hulp kunnen vragen. Ook kinderen kunnen aangeven d.m.v. een “niet storen” kaartje dat ze niet gestoord willen worden.

De kinderen kijken zelf hun werk na, zie hiervoor hoofdstuk 4 van dit verslag.

De leerling kan eigen keuzes maken om leerdoelen te bereiken d.m.v. keuzewerk. Dit keuzewerk bestaat uit opdrachten uit de keuzekast. Het kind kan ook zelf aangeven op welke wijze hij/zij een doel wil behalen.

bevindingen visitatieteam

Het team heeft grote waardering voor het feit dat op de taakbrief naast de korte termijn doelen ook de lange termijndoelen worden genoemd.

Tevens vinden zij het goed getroffen dat op vrijdag een persoonlijk doel wat niet is behaald, op maandag opnieuw wordt geplaatst op de taakbrief.

Er is een duidelijke afspraak inzake het al dan niet volgen van instructies als het gaat om de LTR-vakken. Deze hangt direct samen met de inschaling van de leerling en de aard van de les.

Het is goed te beseffen dat de leerling eigenaar van de taakbrief is. De taakbrief is een middel om te plannen en te registreren. Laat de taakbrief geen doel op zich worden; of het eigenaarschap ontcrachten door de controle van leerkracht en ouder.

De kleuters werken met de Dorr-lijst, die ietwat is omgebogen naar een plandocument. Deze verwijst naar de dagtaak van groep 3. De leerkrachten overwegen om volgend jaar gedifferentieerd te starten met de dagtaak. Goed dat de school de doorgaande lijn van groep 2 naar groep 3 op deze manier probeert te versterken.

Vanaf groep 4 wordt er gewerkt met een weektaak. Sterk!

Een aantal leerlingen kent de mogelijkheid niet om zelf een doel te bepalen .

De leerlingen laten een hoge mate van zelfstandigheid zien in de manier van werken. In de inloop gaan de leerlingen zelfstandig aan het werk en laten zien dat dit een vaardigheid is.

Indicatoren op leraarniveau

2.6	De leraar creëert de randvoorwaarden (taakgerichte werksfeer, organisatie, opdrachten/taken, materialen) die de leerlingen in staat stellen zelfstandig te kunnen werken, zodat zij in hun eigen tempo en op hun eigen wijze kunnen leren.
2.7	De leraar stimuleert leerlingen initiatieven te nemen en te tonen.
2.8	De leraar biedt ruim tijd aan leerlingen om zelfstandig te kunnen werken.
2.9	De leraar creëert voor de leerlingen de ruimte om hun talenten te laten zien en te ontwikkelen.

evaluatie school

Iedere groep beschikt over verschillende materialen op het gebied van het taakwerk en het keuzewerk welke aansluiten op de leer/ontwikkelingsdoelen. We streven naar een cultuur waarin kinderen zich verantwoordelijk voelen voor de materialen en de omgeving. De kinderen leren op deze wijze dat materialen ondersteunend zijn voor het behalen van hun leerdoelen. De leerkrachten stimuleren de kinderen om eigen oplossingen te bedenken om hun leerdoelen te behalen: "Wat is jouw idee om dit leerdoel te behalen/oefenen". Op deze manier proberen we het eigenaarschap van het kind te vergroten. Binnen de dagritmekaarten en de weekplanning op de taakbrief kunnen de kinderen zien welke tijden beschikbaar zijn voor zelfstandig werken. Het zelfstandig werken vindt plaats in en buiten het klaslokaal. In de kleutergroepen zijn er verschillende speel/werkplekken in de klas en op het leerplein. In de dependance is de ruimte buiten de klas helaas minimaal. Daar wordt dezelfde leeromgeving binnen het lokaal gerealiseerd en zijn er speelplekken in de gang of in een leeg lokaal. De werkplekken zijn afhankelijk van de gekozen taken. Daarnaast zijn er in de kleutergroepen rijke hoeken ingericht aan de hand van thema's.

In de groepen 3 t/m 8 hebben alle kinderen een eigen werkplek. Naast de mogelijkheid tot werken op hun eigen plek kunnen de kinderen kiezen voor werken op het leerplein en werken op een rustige/stille werkplek. De kinderen geven met een kaartje op het maatjesbord aan waar zij werken. Alle leerkrachten dragen verantwoordelijkheid voor de leerlingen op het leerplein, men spreekt dus alle leerlingen aan op hun gedrag en niet alleen de leerlingen van de eigen groep. In sommige lokalen boven bevinden zich vides of stilteruimtes. Deze worden gebruikt als stille werkplek. We vinden het vanzelfsprekend dat er een rustige werksfeer is, echt stille werkplekken hebben we bewust niet. Kinderen en leerkrachten spreken op gedempte toon tijdens het zelfstandig werken. We zijn trots op de wijze waarop dit in de school merkbaar is.

bevindingen visitatieteam

Het gebouw is uitstekend benut om te komen tot zelfstandig-leren-plekken. De regels om hier te leren/ te werken zijn helder.

Het visitatieteam heeft een heel rustige school aangetroffen, waarbij leerlingen doelgericht hun route in school kiezen.

Leerlingen geven aan te kunnen kiezen in werkplekken.

Indicatoren op schoolniveau

2.10	De school creëert voor de leraren en overige medewerkers de ruimte om hun talenten te laten zien en te ontwikkelen.
2.11	De school stimuleert leraren en overige medewerkers initiatieven te nemen en te tonen.

evaluatie school

Op dit moment kunnen de leerkrachten hun specifieke talenten zien tijdens de workshops (groep 5 t/m 8). Leerkrachten bieden een activiteit aan die bij hen past en waar zij passie voor hebben.

De interesse en kwaliteiten van onze leraren komen ook tot uiting door de deelname in de verschillende vakgroepen.

Op onze school is er ruimte voor eigen inbreng en initiatief. Binnen de vakgroepen, tijdens studiemiddagen en overlegmomenten van de parallelgroep kunnen ideeën worden gedeeld. Door deze vrijheid worden er mogelijkheden gecreëerd om te vernieuwen en te blijven ontwikkelen.

bevindingen visitatieteam

Het visitatieteam heeft meerdere pilots aangetroffen. Er is een routing waarbij een pilot in het paralleloverleg wordt aangereikt, daarna bv het zorgteam, voorstel schrijven, in teamoverleg, ja/nee tot beleid, dan wel tot gefaseerd invoeren leidt.

Daarnaast zijn er leerkrachten met zeer specifieke vaardigheden zoals Conservatorium en CALO.

De leerkrachten waarderen de mogelijkheden om kennis met elkaar te delen (ook vanuit expertmodel) tijdens de vergaderingen en studiemiddagen.

De leerkrachten zijn enthousiast over de effecten van de workshops die door leerlingen of leerkrachten worden verzorgd.

3. Samenwerking

Indicatoren op leerlingniveau

3.1	De leerling benut de gegeven tijd en gelegenheid om te oefenen en zich te bekwamen in samenwerkingsvaardigheden.
3.2	De leerling werkt op respectvolle wijze samen met leraar en medeleerlingen.

evaluatie school

Na de (verplichte) instructie mogen de kinderen zelfstandig aan het werk. Het kind kan er voor kiezen om samen te werken. Tevens is er gelegenheid om tijdens de werkmomenten te overleggen, vragen te stellen en hulp te bieden. Hulp bieden en vragen stellen mag in de klas en op het leerplein. Door middel van pictogrammen die in de klas hangen, worden de leerlingen eraan herinnerd hoe en wanneer ze hulp kunnen vragen of bieden.

In alle groepen worden coöperatieve werkvormen aangeleerd. Op een poster in de klas wordt aangegeven welke vormen er aan bod zijn gekomen. Wanneer de werkvorm bekend is, kunnen de kinderen deze ook zelfstandig toepassen tijdens samenwerkingsopdrachten. Hoewel het werken met coöperatieve werkvormen is ingeburgerd, blijft het nodig om hier tijdens studiemiddagen en klassenbezoeken aandacht aan te besteden.

bevindingen visitatieteam

Leerlingen en leerkrachten geven aan dat er keuze is om samen te werken, soms verplicht met maatje. Er is een handelingswijzer wat te doen bij stagnatie. Maatje vragen etc. In elk lokaal hangt de coöperatieve werkvormen poster. Er is een strikte opbouw in leerjaren.

In het daltonbeleidsplan is een cyclisch meerjarenplan opgenomen waarbij de speerpunten telkens op de agenda terugkomen.

Het visitatieteam heeft weinig "natuurlijk samenwerken" waargenomen. Leerlingen geven aan dat zij graag rustig alleen zelfstandig werken. Niet alle leerlingen maken gebruik van hun "maatje", zij ervaren dit soms als "onhandig".

Indicatoren op leraarniveau

3.3	De leraar werkt op respectvolle wijze samen met collega's en leerlingen.
3.4	De leraar geeft samen met collega's vorm aan de taak of leertaken, zoals deze in de school zijn afgesproken.
3.5	De leraar kan verschillende vormen en niveaus van samenwerken toepassen.
3.6	De leraar schept een pedagogisch veilig klimaat voor samenwerking met de leerlingen en tussen de leerlingen onderling.

evaluatie school

We staan open voor feedback en er is behoefte aan experimenteren. Lopen we als leerkracht tegen problemen/uitdagingen aan, dan is er ruimte om dit met elkaar te delen. Binnen de parallelgroepen en vakgroepen wordt er intensief overlegd over de uitvoering van het schoolbeleid. Door middel van studiemiddagen geven we vorm aan het onderwijs en de afspraken, zodat collega's ook eigenaarschap toevoegen binnen de school en verantwoordelijkheid uitstralen.

We hebben ruime aandacht voor het sociaal-emotioneel welbevinden van de kinderen. De leerkrachten geven blijk van een positieve en kindgerichte benadering. Zij zorgen voor een warm en veilig leef- en leerklimaat en voor een rijke leeromgeving. De regels en afspraken zijn voor de kinderen duidelijk en eenduidig. In het lokaal zijn deze regels zichtbaar aanwezig. (uitgezonderd bij groep 1 en 2) Kinderen krijgen op een actieve manier inspraak over onder meer aspecten van de schoolorganisatie en van de leeractiviteiten via de kinderraad.

bevindingen visitatieteam

Het visitatieteam heeft meerdere mooie voorbeelden waargenomen van samenwerken tussen leerkracht-leerling.

Er wordt lovend gesproken over parallelgroep-overleg, het zorgteam en de directie als voorbeelden van samenwerking om te komen tot actie of verbetering.

Indicatoren op schoolniveau

3.7	De school is een leefgemeenschap waarbinnen leerlingen, leraren en overige medewerkers op een zichtbare wijze samen leven en werken.
3.8	De school is een leerplek waar leerlingen en leraren al samenwerkend van en met elkaar leren.
3.9	De school is een veilige oefenplek voor democratisering en socialisering.

evaluatie school

We leren de kinderen dat er verschillen bestaan tussen mensen. We leren ze om naar elkaar te luisteren en respect te hebben voor elkaar. (omgangsregels – Kwink – anti pestposters)

Door samen te werken oefenen de kinderen

- hun sociale vaardigheden
- het aangaan van een dialoog
- het principe: “alleen ga je sneller, samen kom je verder”

De kinderraad is een vertegenwoordiging van kinderen uit de groepen 5 t/m 8. Hierin wordt het democratisch proces van besluitvorming door de kinderen geoefend. De kinderraadsleden brengen ideeën in vanuit de groep en proberen draagvlak te creëren: bv. invulling laatste schoolweek, inrichting schoolplein, doel van goede doelactie, samenstelling keuzewerk.

bevindingen visitatieteam

In school hangen anti-pest posters. Deze zijn het initiatief van 1 van de kinderraad-leden. Eén van de leerlingen van deze raad geeft trots aan dat op deze school niet wordt gepest.

Vanuit de leerkrachten wordt aangegeven dat er een cultuur is waarbij vaak wordt gevraagd aan elkaar of de ander even een handje kan toesteken bij concrete werkzaamheden. Vanuit respect.

Er is respect voor de nieuwe –tijdelijke- teamleden, waarbij er informatie-overdracht en ondersteuning is.

4. Reflectie

Indicatoren op leerlingniveau

4.1	De leerling maakt een planning voor zijn taakwerk.
4.2	De leerling stuurt zijn planning bij door de voortgang te overzien.
4.3	De leerling beziet het behaalde eindresultaat kritisch en neemt leerpunten mee naar een volgende planning van zijn taak.
4.4	De leerling reflecteert op zijn eigen gedrag en dat van zijn medeleerlingen.

evaluatie school

Bij ons op school werken de leerlingen met een planbord, dag- of weektaak. Daarop plannen zij zelf hun werk waarbij rekening moet worden gehouden met de instructiemomenten, maar verder zijn zij hier vrij in. Leerlingen die nog moeite hebben met plannen, krijgen hierbij hulp.

We vinden het belangrijk dat een kind kan overzien wat er in een week aan bod komt en wat er moet gebeuren.

De kleuters plannen met magneten en bieden hun taak aan de leerkracht aan ter beoordeling als zij zelf vinden dat de taak goed is uitgevoerd. De leerkracht stelt vragen aan het kind om te ontdekken of het doel van de taak is behaald. De reflectie wordt zichtbaar door het ophangen van een magneet bij de betreffende taak. Dit is een leerproces voor kleuters en is het meest zichtbaar aan het eind van groep 2. Ook wordt er zowel individueel als klassikaal gereflecteerd op het proces. In groep 3 starten we na de voorjaarsvakantie met een taakbrief. Het reflecteren op eigen werk is dan nog beperkt tot het aangeven met oranje en groen of het leerdoel is behaald. Smileys geven een indruk hoe het kind de week heeft ervaren. In groep 4 maken we een start met het reflecteren op het leerdoel en het eigen handelen. Dit wordt vorm gegeven door een terugkoppeling op de taakbrief met oranje en groen ingekleurde vakjes. Aan het eind van de week, vullen de kinderen reflectievragen over de week in op de taakbrief. De kinderen nemen de nog niet behaalde leerdoelen mee naar de volgende week. Gedurende de week wordt er op meerdere momenten klassikaal en individueel gereflecteerd op zowel de leerstof als het gedrag, groepsproces etc.

Vanaf groep 5 wordt dit proces inhoudelijk steeds sterker. Het structureel voeren van kindgesprekken in de groep is een ontwikkelpunt voor de aankomende jaren.

Reflecteren d.m.v. kindgesprekken gebeurt nu wel in de dagelijkse praktijk, maar dit is nog niet voldoende verankerd. We streven ernaar om de kinderen bewust te laten worden, dat het behalen van de leerdoelen belangrijker is dan het produceren van veel taakwerk. Dit is nog sterk in ontwikkeling en heeft nog tijd en aandacht nodig.

Sinds enkele jaren betrekken we de kinderen bij de oudergesprekken. We zijn begonnen met de aanwezigheid van kinderen bij verwijzingsgesprekken in groep 8. Dit hebben we als positief ervaren, waardoor we steeds jongere kinderen betrekken bij de gesprekken met ouders. Nu zijn de kinderen vanaf groep 6 aanwezig bij de oudergesprekken. De kinderen vullen van te voren een reflectieformulier in en vertellen hun ouders hoe zij de school ervaren, hoe de resultaten zijn en wat hun ambities zijn. De leerkracht en de ouders vullen aan en geven hun visie op de ontwikkeling van het kind. We ervaren de aanwezigheid van de kinderen als zeer waardevol, de driehoek kind, school en ouders wordt op deze wijze positief vorm gegeven. We zijn nog aan het uitzoeken of we ook de kinderen van de lagere groepen bij de gesprekken uitnodigen.

bevindingen visitatieteam

Op de taakbrieven vinden we mogelijkheden om op een algemeen doel en op een ik-doel te reflecteren, deze laatste is veelal door het kind aangereikt. De doelen die onvoldoende worden bevonden komen de volgende week terug. Goed logisch perspectief!

De ouder wordt op de hoogte gesteld van de doelen en reflectie doordat de taakbrief mee naar huis gaat en getekend dient te worden geretourneerd.

Volgend schooljaar zullen de rapportgesprekken met leerlingen worden uitgebreid met de groepen 3,4 en 5.

Het reflectieformulier wordt nu nog niet structureel ingezet.

Vanuit de leerlingen komen diverse reacties op de stelling “De taak hoeft niet af, het doel moet begrepen worden.” Dit vergt afstemming.

Conform de zelfevaluatie geven leerkrachten en leerlingen aan dat het kindgesprek verder moet worden ontwikkeld.

Indicatoren op leraarniveau

4.5	De leraar zet verschillende reflectiemethoden in.
4.6	De leraar laat leerlingen reflecteren op de samenwerking.
4.7	De leraar laat leerlingen feedback geven op zijn eigen functioneren.
4.8	De leraar is in staat om kritisch naar zijn werk te kijken en gebruikt evaluatie, reflectie en feedback van anderen om zich verder te ontwikkelen.

evaluatie school

De leraar past op meerdere momenten in de week verschillende reflectievormen toe. Zowel klassikaal als individueel wordt er gereflecteerd op het proces en de resultaten. Dit gebeurt door middel van gesprekken en op de taakbrief. Ook binnen de coöperatieve werkvormen, die we aanbieden, vindt reflectie plaats door in bijvoorbeeld de werkvorm “tweespraak” te reflecteren op een proces. De leerkracht is er voortdurend op gericht om gedurende de dag open vragen te stellen, waardoor het kind kan reflecteren op zijn eigen handelen, zodat het kind zich bewust wordt van de volgende stap die hij kan zetten.

De leraar maakt zelf een planning op basis van reflectie van de individuele en/of groepsresultaten. Aan de hand van deze reflectie wordt een groepsplan opgesteld en wordt er een passend programma aangeboden, op individueel en/of groepsniveau. Naar aanleiding van trendanalyses wordt er op teamniveau gereflecteerd op leerresultaten.

bevindingen visitatieteam

Leerkrachten worden maandelijks geobserveerd vanuit diverse kwaliteitsoptieken. Bijvoorbeeld door de taal- of rekenspecialist met van tevoren bekend gemaakte kijkwijzers dan wel op basis van een volgende fase van een verandertraject. Dit vergt (zelf-) reflectie.

Tijdens vergaderingen wordt gereflecteerd op instrumenten. Bijvoorbeeld: de daltonkijkwijzer is door het team aangescherpt en bij besluit aangenomen. Ook is het sterk dat teamleden tijdens margemomenten worden uitgedaagd om elkaar te informeren over hun bevindingen a.d.h.v. de kijkwijzers.

Indicatoren op schoolniveau

4.9	De school stelt leraren en overige medewerkers in de gelegenheid van en met elkaar te leren.
4.10	De school hanteert een doorgaande lijn m.b.t. reflectie op leerlingniveau.

evaluatie school

De doorgaande lijn op reflectie is vastgesteld in het schooljaar 2016-2017. In de praktijk is terug te zien dat de uitvoering van deze lijn nog volop in ontwikkeling is. De nieuwe taakbrief is nog steeds in ontwikkeling en de werkvormen binnen de groepen zijn nog in de experimentele fase. Enkele voorbeelden zijn:

- werken met een reflectiebal
- werken met een placemat
- werken met een dobbelsteen
- werken met reflectiekaartjes

In de komende jaren zullen we ook de verschillende werkvormen evalueren en vastleggen in een doorgaande lijn.

We zijn trots op de wijze waarop we reflectie op de taakbrief hebben vormgegeven. De kinderen reflecteren op de leerdoelen en de werkweek, de leerkracht reflecteert en geeft feedback aan het kind en ook de ouders hebben de mogelijkheid om te reageren.

bevindingen visitatieteam

Reflecteren op de taakbrief is mogelijk door zowel leerlingen, leerkrachten en ook ouders. Goed om hierbij voor ogen te houden dat de taakbrief een plannings- en reflectiemiddel van de leerling is en dat de leerling eigenaar is van zijn/haar weektaak.

In de onderbouw wordt gewerkt met een dobbelsteen. De leerlingen reflecteerden vooraf dmv vragen zoals wat ga je doen, met wie ga je samenwerken en wat heb je nodig en waar ligt het enz.

In de overige klassenbezoeken zijn geen vormen van reflectie waargenomen; de school stelt zich als taak "Reflectie" de komende jaren uit te bouwen als kwalitatief onderdeel van resultaatgericht werken.

5. Effectiviteit / doelmatigheid

Indicatoren op leerlingniveau

5.1	De leerling behaalt zijn leerdoelen die passen bij zijn persoonlijke ontwikkeling.
5.2	De leerling gaat op een efficiënte en verantwoorde wijze om met zijn leertijd.
5.3	De leerling is actief bezig met de taak en maakt efficiënt gebruik van zijn keuzemogelijkheden.

evaluatie school

Op de taakbrief staan de doelen benoemd van de aangeboden leerstof. Er is verplicht werk, dat wordt aangegeven met een "X" en er zijn keuze-opdrachten, die worden aangegeven met een "O". De bedoeling is dat het kind zelf evalueert of het gestelde doel is behaald. Het kind kijkt zelf zijn werk na (opbouwend vanaf groep 4) en stelt vast of het doel is behaald. (zie beschrijving bij aanbeveling 1). Naar aanleiding van toetsresultaten (Cito en/of methodetoetsen) stellen we groeps- of blokplannen op, waarbij de onderwijsbehoefte van het kind leidend is voor de wijze waarop de leerstof wordt aangeboden. Elk kind wordt ingedeeld op zijn/haar niveau. We kennen per kernvak vijf niveaus van taken:

- Aangepast: een minimumtaak, het niveau is gericht op 1F aan het eind van groep 8
- Basistaak: alle leerstof wordt tot aan het eind van groep 8 aangeboden en gericht op eindniveau 1S.
- Meertaak: er wordt meer leerstof van hetzelfde niveau gegeven
- Plustaak: er wordt verdiepende leerstof aangeboden
- Levelwerktaak: voor meer- en hoogbegaafde kinderen. Zij volgen een beperkt deel van de normale leerstof en krijgen les in "leren", zij hebben ingewikkelde taken. Eens per week hebben zij zelfstandig een levelwerkvergadering om de aangeboden stof te bespreken. In groep 4 noemen we dit niveau Plus-extra. Dit is een aanbod op maat voor het kind: onderdelen van Levelwerk en Pluswerk.

Kinderen die extra ondersteuning nodig hebben of dit graag willen, volgen pre-teaching, verlengde instructie of remedial teaching.

Naast het taakwerk is er keuzewerk (zie ook de beschrijving bij aanbeveling 2).

Het kind plant zelf de taken, kiest een werkplek, kiest voor extra instructie, kiest ervoor om samen of zelfstandig te werken en welk hulpmiddel het wil gebruiken (steunschrijf, koptelefoon, extra informatie van medeleerling)

Op de taakbrief staan ook persoonlijke leerdoelen van het kind, deze kunnen zowel de leerstof betreffen, als de sociaal emotionele ontwikkeling. Systematisch wordt aandacht aan de sociaal emotionele ontwikkeling besteed door het volgen van het lesprogramma Kwink. In dit lesprogramma zitten ook lessen burgerschap. Samen met Onderwijs en Ondernemen in groep 8, de kinderraad en klassenvergaderingen vanaf groep 5, bieden we de kinderen de mogelijkheid tot een brede persoonlijke ontwikkeling. De sociaal emotionele ontwikkeling op kind en groepsniveau volgen we met het instrument Scol. De resultaten hiervan zetten we in voor de onderwijsbehoeften en persoonlijke leerdoelen van de kinderen.

bevindingen visitatieteam

Na de groepsinstructies werken de leerlingen op verschillende niveaus aan hun opdrachten en ontvangen ondersteuning van de leerkracht. Hierbij hebben we waargenomen dat de werkstructuur strak wordt gehanteerd

De taakbrief kent persoonlijke leerstofdoelen en sociaal emotionele doelen. Een sterk punt daarbij zijn de lange termijn doelen. Op reken-gebied wordt dit inzicht ondersteund met reken-doelenposters.

Het team overweegt deze posters ook voor andere lesgebieden te ontwikkelen.

De school hanteert “inloop” om te komen tot een efficiënte start van de ochtend. (mindset) Dit hebben wij niet waargenomen op de beide andere startmomenten. De leerlingen laten zien gewend te zijn efficiënt te starten, vóór de instructie, tijdens en bij wisseling van plaats en activiteit. En dit in alle rust. Het rooster op de taakbrief met daarop de zelfstandige momenten en de gezamenlijke momenten geeft daarbij mogelijkheden tot overzicht van de week. T.a.v. het keuzewerk op de taakbrief hebben wij wat uiteenlopende reacties gekregen: in sommige groepen is het geoorloofd om te starten met keuzewerk, bij andere groepen is dit pas mogelijk als de taken voor de dag “klaar” zijn. Leerlingen kennen hun eigen en elkaars kwaliteiten en lijken hieraan geen waardeoordeel te hechten. Zij willen elkaar steunen. Er zijn verschillende organisatorische ondersteuning om dit natuurlijk samen-leren te stimuleren,. Wel zou het mooi zijn de keuzemogelijkheden enigszins te verbreden. Het geven van keuzemogelijkheden bij bijvoorbeeld de wereld oriënterende vakken zou een behoorlijke stimulans aan de leerlingen kunnen geven. Het werken aan wereldoriëntatie gebeurt nu namelijk veelal individueel. Een mooi voorbeeld van efficiëntie en samenwerking is het project “Onderwijs en ondernemen” in groep 8, waar d.m.v. bedrijfsmatig denken en handelen de financiën van de musical door de leerlingen zelf worden vergaard. Ook de keuzes voor de workshops en de levelwerktaak zijn mooie voorbeelden van effectiviteit, zijn interesse verhogend en geven eigenaarschap bij leerlingen.

Indicatoren op leraarniveau

5.4	De leraar behaalt zijn leerdoelen.
5.5	De leraar gaat op een efficiënte en verantwoorde wijze om met zijn lestijd.
5.6	De leraar zorgt voor afwisseling van leeractiviteiten tijdens de les.
5.7	De leraar stemt de instructie en het leerstofaanbod af op de leerbehoeften en leermogelijkheden van zijn leerlingen.
5.8	De leraar daagt leerlingen uit het beste uit zichzelf te halen.
5.9	De leraar geeft leerlingen een uitdagende motiverende taak die past bij het niveau, de interesse en het (werk)tempo van de individuele leerling.
5.10	De leraar analyseert de leerproblemen van leerlingen die de leerdoelen niet halen.

evaluatie school

De leerkracht behaalt de leerdoelen via methodes en kennis van de leerlijnen, reflectie op leerresultaten en gedrag van leerlingen, persoonlijk ontwikkelingsplan, cursussen, workshops, bestuderen literatuur, observaties, collegiale consultaties en besprekingen. Een goede gewoonte van onze school is dat de lessen altijd op tijd beginnen. Het inloopkwartier draagt hier zeker aan bij. De kinderen komen in de mindset leren, voordat de bel gaat. O.a. doordat er dagritme kaarten aanwezig zijn (groep 1-3) en het lesrooster op de taakbrief staat (groep 4-8) gaat de leerkracht efficiënt en verantwoord om met de lestijd. De kinderen weten wanneer welk vak gegeven wordt en hoeveel tijd er is voor zelfstandig spelen/werken. Door deze strakke planning is er weinig tijd voor improviseren en toevalligheden. Goed klassenmanagement en goede pedagogische vaardigheden van de leerkracht zorgen ervoor dat er toch tijd en ruimte is voor niet geplande belangrijke zaken.

De leerkracht bereidt de lessen voor bij het samenstellen van de taakbrief. Hierbij zijn de groepsplannen leidend. De instructie wordt afgestemd op de behoefte van de kinderen. We hebben de afspraak dat nieuwe leerstof/strategieën altijd aan de hele groep worden uitgelegd. Daarna wordt er gedifferentieerd instructie aangeboden aan deelgroepen. Het is de taak van de leerkracht om een afwisselende weekplanning te maken, waarin diverse werkvormen aan bod komen.

Door het werken op verschillende niveaus en een gevarieerd keuzeaanbod is er voor elk kind een uitdagende weektaak. Ook kan het kind werken aan eigen gekozen doelen, die staan op de taakbrief bij de langere termijndoelen. De kinderen doen hun uiterste best om de gestelde doelen te halen. Als de doelen realistisch zijn en passen bij het kind ervaart het kind succes. En succeservaringen zijn de basis voor verdere ontwikkeling.

bevindingen visitatieteam

We hebben kunnen waarnemen dat er een strakke planning is in de groepen en dat er verantwoord met de lestijd wordt omgegaan. Door het werken met de klassikale instructie en de gedifferentieerde instructie in de gangen en werkpleinen, de verschillende coöperatieve werkvormen en de eigen doelen op de taakbrief, krijgt de leerling een efficiënt aanbod. Als nóg meer uitgegaan zou worden van de hele dag Dalton, dus nog meer eigen keuzes in samenwerken en meer keuzes in onderwerpen zou de interesse en daarmee effectiviteit nog kunnen toenemen. Ook de talenten zouden dan nog meer aangesproken worden.

De leerkrachten geven aan de kennis te hebben om in de reguliere methodes wijzigingen aan te brengen ten gunste van efficiëntie en leerplezier.

Dit kan op basis van kennis van leerlijnen van de huidige groep. Sommige leerkrachten hebben gewerkt in de voorafgaande groep en nemen hun bevindingen mee in hun huidige groep. (leerkracht van groep 2 nu in groep 3)

Leerkrachten waarderen het om een paar leerjaren in dezelfde groep te werken omwille van efficiëntie.

Indicatoren op schoolniveau

5.11	Het onderwijs is door een efficiënte inrichting van tijd, ruimte en middelen doelmatig en gericht op het behalen van de noodzakelijke opbrengsten.
5.12	De school hanteert een doorgaande lijn van de daltoncompetenties van leerlingen en personeel.
5.13	De school biedt leerlingen ondersteuning en/of passende zorg als zij de leerdoelen niet halen.

evaluatie school

We proberen op schoolniveau efficiënt en doelmatig te werken op allerlei gebieden. Zowel met betrekking tot de leerresultaten, de persoonlijke ontwikkeling en de inzet van middelen voor leerlingen en leerkrachten. Hieronder staan een aantal voorbeelden.

- o Door middel van observaties, logboeken, methodetoetsen en Cito-toetsen, worden de resultaten geanalyseerd. Aan de hand van de foutenanalyses, trendanalyses en observaties worden de groepsplannen aangepast, waar nodig worden ook individuele handelingsplannen of eigen leerlijnen gemaakt.

- Aan de hand van toetskalenders, dag/week roosters, dag/week taken in een doorgaande lijn, maken wij zo maximaal gebruik van onze lestijd. We gebruiken dagkleuren en handelingswijzers (bv. doelenposters rekenen, pictogrammen voor lesaanpak of afspraken)
- De school biedt leerlingen ondersteuning en/of passende zorg als zij de leerdoelen niet halen. We bieden de kinderen een extra aanbod onder andere door: een kleine kring, tutor lezen, remedial teaching, eigen leerlijnen, inzet externe expertise, aanpassing dag/weektaak, verlengde instructie, inzet materiaal ter ondersteuning voor de ontwikkeling van de leerlingen. Het schoolzorgteam ondersteunt de leerkrachten bij het bieden van de juiste zorg en begeleiding op kind- en groepsniveau. Verder hebben wij omgerekend 1 fte extra beschikbaar voor de begeleiding van kinderen met een meer specifieke onderwijsbehoefte, zodat deze kinderen binnen het kader van Passend Onderwijs bij ons op school kunnen blijven.
- De school biedt de mogelijkheid voor leerlingen om na de instructie een werkplek in de klas, of op het leerplein te kiezen. De beschikbare leerpleinruimte voor de groepen 3 en 4 in de dependance is op afstand. Het gebruik hiervan is daardoor minder dan we graag zouden willen.
- Op het rapport wordt een indruk gegeven van de daltonvaardigheden van het kind. Deze beoordeling is gebaseerd op de matrixen van gewenste vaardigheden per kernwaarde. De leerlingen werken aan de daltoncompetenties, welke zij in hun groep kunnen behalen, door deze als regel van de week op de taakbrief aan de orde te stellen.
- De benodigde leermiddelen zijn voor de kinderen in de klas of op het leerplein beschikbaar voor de kinderen. De leermiddelen zijn zo geordend dat het voor de kinderen duidelijk is wat ze nodig hebben. In de groepen 1 en 2 zijn alle ontwikkelingsmaterialen op niveau gestickerd, dit geldt bv. ook voor de materialen in de keuzekasten.

bevindingen visitatieteam

De school werkt op verschillende wijzen aan efficiënt en doelmatig onderwijs. Dat doen ze met name door middel van het gebruik van het werken met doelen. Een sterk punt daarbij is het meenemen van de doelen naar de volgende taakbrief. Maar ook het werken met handelingswijzers, roosters, taakbrieven en persoonlijke ondersteuning zijn belangrijke componenten die we gedurende de visitatie hebben kunnen waarnemen.

Het visitatieteam heeft de keuzekasten per groep aangetroffen. Eenduidig en passend bij de doelen/doelgroep. Sterk! Maar daarnaast ook rekenmappen waaruit leerlingen zelf extra oefenstof kunnen kopiëren.

Ook het werken met de daltoncompetenties hebben we op een goede manier kunnen terugvinden op het rapport.

Borging als voorwaarde

Indicatoren op schoolniveau

6.1	De school werkt planmatig aan de daltonontwikkeling en beschrijft dit in een daltonbeleidsplan.
6.2	De school geeft aan hoe de daltonontwikkeling wordt aangestuurd, bv. door een daltoncoördinator.
6.3	De school draagt haar daltonidentiteit uit. (schoolgids, website, folders etc).
6.4	De school heeft daltonscholing in het scholingsplan opgenomen.
6.5	De school benut de daltonmogelijkheden van het gebouw.
6.6	De school enquêteert regelmatig de leraren, de ouders en de leerlingen over de daltonontwikkeling en de kwaliteit van het daltononderwijs.
6.7	De school is actief betrokken bij dalton-regioactiviteiten, waarbinnen zij vertegenwoordigd is.
6.8	De leerlingen worden betrokken bij de daltonontwikkeling van de school.
6.9	De ouders worden betrokken bij het ondersteunen van de dalton-ontwikkeling van de school.
6.10	Het schoolbestuur ondersteunt de school in haar daltonontwikkeling.

evaluatie school

Ontwikkeling:

- De school werkt planmatig aan de daltonontwikkeling en beschrijft dit in een daltonbeleidsplan. De school heeft een meerjarig daltonbeleidsplan.(2013 - 2018) We hebben in de loop van deze vijf jaar gemerkt dat de ontwikkelingen sneller gaan dan het plan. We hebben het plan daarom tussentijds aangepast. (zie bv. aanbeveling 2) Het plan wordt jaarlijks met het team besproken en geëvalueerd.
- De daltonvisie en ontwikkelingen hebben we vastgelegd in het daltonhandboek en het daltonbeleidsplan. In het daltonhandboek staat de praktijk beschreven: hoe werken we, hoe geven we vorm aan het Daltononderwijs. Het Daltonhandboek is bij alle leerkrachten bekend en zij nemen dit boek als leidraad voor hun handelen binnen de school.
- Tijdens de afgelopen beleidsperiode heeft de daltoncoördinator (Margriet Mast) een baan aangenomen op de AZC-school. Een jaar lang heeft de school geen officiële daltoncoördinator gehad. De ontwikkelingen zijn volgens plan doorgegaan, maar deelname aan het regionetwerk is stilgevallen. Sinds 2016 is Marije Lunshof de nieuwe enthousiaste daltoncoördinator. Zij volgt momenteel de opleiding en combineert dit schooljaar de theorie en praktijkopleiding.
- De coördinator bezoekt de daltonnetwerken en gaat samen met de directeur naar de regiobijeenkomsten. De informatie vanuit deze bijeenkomsten komt terug tijdens de vier studiemiddagen dalton die het team jaarlijks heeft.
- In samenwerking met de daltonvakgroep ontwikkelt de coördinator plannen. Deze plannen worden op de eerder genoemde studiemiddagen besproken en uitgediept.
- Jaarlijks gaan de teamleden aan de hand van een kijkwijzer door de school en dan vertelt elke leerkracht over de daltonpuzzels en parels van zijn groep.

- Alle leerkrachten met een vaste aanstelling hebben een daltoncertificaat. De verdere daltonscholing vindt grotendeels intern plaats. De daltoncoördinator komt door haar opleiding en netwerk met veel ontwikkelingen in aanraking. De beide directieleden zijn (voorzitter)visiteur. Daardoor zijn ook zij op de hoogte van de ontwikkelingen binnen het daltononderwijs. Het ene jaar gaat het hele team naar de daltonregiodag en het andere jaar gaat een deel van het team naar het daltoncongres en een ander deel gaat op bezoek bij een andere daltonschool. Ook bezoeken we regelmatig inspiratiemiddagen met een deelgroep uit het team.

Identiteit:

- De daltonidentiteit dragen we uit op de daltondag, folder, website en in het logo. Indirect dragen we de daltonidentiteit uit als onze school deelneemt aan (buitenschoolse) activiteiten. Een goed voorbeeld hiervan is het bedrijf dat groep 8 runt om de financiering van hun musical in het theater rond te krijgen. Ondernemend onderwijs en democratisch burgerschap vloeien dan samen.
- Vaak krijgen we complimenten over de wijze waarop onze kinderen zich gedragen (goed samenwerkend, respect voor elkaar en de ander, verantwoordelijk zijn voor elkaar en de omgeving, rustig, openstaand voor nieuwe ervaringen).
- Ook zijn we trots op hoe onze kinderen zichzelf en de school presenteren: onbevangen en open geven zij hun mening aan derden. Tijdens open dagen of schoolbezoeken leiden zij nieuwe ouders of bezoekers rond.
- Van het voortgezet onderwijs krijgen wij complimenten over de wijze waarop kinderen kunnen plannen en zich verantwoordelijk voelen voor hun eigen leerproces.

Huisvesting en middelen:

- Het hoofdgebouw beschikt over prachtige leerpleinen en werkruimtes, er wordt optimaal gebruik gemaakt van het gebouw om de kernwaarden van het daltononderwijs zichtbaar te laten zijn. De dependance bestaat uit een lange gang met lokalen. Extra werkruimtes/leerpleinen voor groep 3 en 4 zijn "leegstaande" lokalen. Voor groep 2 is de ruimte buiten de klas beperkt tot nissen in de gang.
- Door nieuwbouw naast de school, verwachten we dat wij in januari 2019 alle kinderen van onze school in het hoofdgebouw kunnen huisvesten.
- Vanuit Plateau krijgen wij geen extra faciliteiten of middelen om daltononderwijs vorm te geven. Wel krijgen wij van de oudervereniging € 5 per kind per jaar voor extra middelen of keuzeactiviteiten.

Medezeggenschap:

- De school enquêteert eens per vier jaar de leraren, de ouders en de kinderen over de daltonontwikkeling en de kwaliteit van het daltononderwijs. De kinderen worden zo mogelijk via de kinderraad betrokken bij de ontwikkeling van de school.
- De ouders praten in de MR en het ouderpanel mee over (dalton)ontwikkelingen.
- Het bestuur van de school: Plateau Integrale Kindcentra stimuleert diversiteit binnen het bestuur en staat achter de missie en visie van de school. Als we binnen de missie en visie van Plateau handelen, hebben we de vrijheid om ons onderwijs zelf vorm te geven.

bevindingen visitatieteam

De obs Kloosterveen is ronduit een daltonschool. Alle organisatorische en borgingstechnische aspecten worden benut om te komen tot een daltonleeromgeving. De structuur, de borging is duidelijk vormgegeven.

De daco is bezig te kijken naar mogelijkheden om de informatievoorziening inzake dalton systematischer voor het voetlicht te brengen in de Kloosterkrant middels korte schetsjes.

Er zullen in april nieuwe tevredenheidsenquetes worden uitgezet. Deze zullen geen daltonvragen bevatten.
Er wordt gekeken naar mogelijkheden voor een korte aparte dalton-enquête.

Elke ruimte wordt optimaal benut. Er zijn leerpleinen waarbij ook diverse organisatievormen mogelijk zijn.

Ook in de noodlokalen zijn er nog mogelijkheden door een leegstaand lokaal bv. als werklokaal in te richten.

Tijdens de rondleiding door leerlingen werd duidelijk hoe makkelijk de leerlingen hun school en de daltonsystematiek kunnen verwoorden en aan de hand van voorbeelden uit hun eigen praktijk kunnen verhelderen. Gewaardeerd!

Overige opmerkingen school

(nog niet in zelfevaluatie opgenomen, maar wel relevant)

We zijn als team trots op het feit dat ondanks vele, vele personeelwisselingen (13 baby's van teamleden in twee schooljaren, vertrekkende en bijkomende leerkrachten) en een enorme fluctuatie van het leerlingenaantal (meer en meer en nu weer minder) we de doorgaande daltonlijn hebben kunnen vasthouden en dat de daltonontwikkelingen niet hebben stilgestaan.

Sinds mei 2017 zijn wij officieel Kindcentrum Kloosterveen, daltononderwijs en kinderopvang. We zitten momenteel nog in een verkennende fase omtrent visie en afstemming. Willen we toewerken naar een dalton-kindcentrum van 0-12 jaar, of wordt het een daltonschool met een meer neutrale kinderopvang. Een leuke uitdaging voor het komend jaar/ komende jaren.

Uit de gesprekken met leerlingen

De leerlingenraad bestaat uit een enthousiaste groep kinderen met een gedreven voorzitter. Ze opent de vergadering en stelt de leden van de leerlingenraad voor d.m.v. het tonen van een film.

De activiteiten van de leerlingenraad bestaan uit o.a. ideeën voor techniek verzamelen, laatste schoolweek activiteiten organiseren, anti pest posters opstellen en verspreiden en een goede doelen sponsorloop organiseren.

De leerlingen geven aan de workshops als zeer positief te ervaren: "De leukste bezigheid van de week". Hierbij kunnen ze namelijk verschillende keuzes maken en ook zelf ideeën inbrengen.

De leerlingen vinden de taakbrief positief veranderd, want reacties die ze op de taakbrief noteren worden ook werkelijk gebruikt en ze kunnen noteren waar ze trots op zijn. Ze geven aan dat de taakbrief niet af hoeft te zijn, als er tenminste goed aan is gewerkt. Loopt een leerling achter wordt er met de leerkracht gezamenlijk naar een oplossing gezocht.

De rapportbespreking met de ouders, waarbij ook een reflectieformulier wordt gebruikt, wordt als nuttig ervaren.

Graag zouden leerlingen meer lessen met toepassing van de computer willen hebben, meer lessen met creatief werken en de keuzekast met vrije spelletjes herstellen. De keuzekast wordt als extra werk gezien en mag gebruikt worden als het werk af is. De levelwerkers zouden graag meer instructie/ondersteuning willen.

De leerlingen van de leerlingenraad geven de school een 8 ½ tot 9. Ze ervaren het als een school waar veel gezelligheid is, waar alle vragen gesteld kunnen worden en waar op veel en goede hulp gerekend kan worden.

Expliciet wordt aangegeven : "Hier wordt niet gepest".

We hebben een groep enthousiaste leerlingen gesproken die zich goed konden verwoorden, gewend waren inbreng te hebben en die ons een uitstekende rondleiding hebben gegeven, waarbij ze zich veel moeite namen ons uitleg te geven.

Uit de gesprekken met leraren en ondersteunend personeel

Het visitatieteam heeft met de leerkrachten gesproken over de lopende pilots: o.a. LeerKRACHT en verantwoordelijkheid/zelfstandigheid in groep 3. Zij zijn positief over de manier waarop deze proeftuinen systematisch worden besproken in het team en eventueel tot beleid worden gebracht.

Ze zijn positief over de dalton-kernwaarden en vinden deze goed voor de (sociaal-emotionele) ontwikkeling van de leerling én van zichzelf.

Er zijn mogelijkheden om de strikte structuur iets meer los te laten – in de vorm- en te kijken naar meer individuele invulling. De leerkrachten noemden dit vrijheid binnen de structuur.

Er wordt waardering uitgesproken voor de heel duidelijke uitspraken om de kernwaarden te behouden in de afgelopen hectische periode. Waarbij ook wordt gezegd dat het niet alleen uitspraken zijn maar ook bv in de vorm van een kort overzicht van daltonafspraken wordt teruggekoppeld naar het team.

Uit de gesprekken met de schoolleiding

De directeur en daco zijn gelukkig met de verhuizing op redelijke termijn waarbij de groepen die momenteel nog in de dependance huizen in het eigen schoolgebouw kunnen worden ondergebracht. Dit zal de eenheid nog verder versterken.

De school heeft ambitie om zich als daltonkindcentrum te profileren. Er zijn moverende redenen om dit gefaseerd te bereiken.

De school is actief in verschillende gremia, zowel op daltongebied als met het voortgezet onderwijs, andere daltonscholen, PABO Assen enzovoort.

De directeur geeft aan veel gewerkt te hebben aan de integrale verantwoordelijkheid. Er waren nog te weinig lijnen uitgezet. D.m.v. cursussen hebben ze elkaars kwaliteiten leren zien en waarderen. Verantwoordelijk zijn, hulp geven, elkaar steunen en open staan zijn hierbij de basiscomponenten.

Verder zijn er verschillende pilots waarmee de school een doorlopende lijn hoopt te ontwikkelen. Voorbeelden daarvan zijn het bord van activiteiten in groep 7, de préteaching in groep 8 en de hoeken/keuzekast van groep 3. Op de vier daltonmiddagen worden de pilots besproken en als leerlijn ontwikkeld.

De ontwikkeling van de taakbrief was een lastig onderdeel, waar ook nog geen volledige tevredenheid over is.

Het doorvoeren van het werken met doelen op de taakbrief is in nauw overleg met de ouders geweest. Op ouderavonden en panelavonden hebben ouders hun inbreng kunnen doen. Het werken met doelen op de lange termijn en de inrichting van de doelenmuur is nog niet afgerond.

Bij de rapportgesprekken moet het reflectieformulier nog verder ontwikkeld worden. De directeur heeft waardering voor het team.

De directeur schetst de forse fluctuatie van leerlingen van 700 naar 570, waarbij er nu opnieuw groei wordt verwacht uit de nieuw te bouwen wijk.

Er zijn binnen het team veelvuldig wisselingen geweest, soms van tijdelijke aard. Waardoor het zaak bleef de daltonbasis steeds te herhalen en te standaardiseren om te komen tot gewenste houding en handelingen.

De directeur heeft waardering voor het team.

Uit de gesprekken met de ouders

Gesprek vindt plaats met 6 ouders; elke ouder vervult binnen de school een taak (MR, oudervereniging, klassenouder of luizenmoeder).

Ouders hebben voor Kloosterveen gekozen op basis van daltonidentiteit en de locatie. Wat ook meegespeeld heeft bij hun keuze zijn goede ervaringen die ze gehoord hebben van andere ouders, de sfeer en openheid die ze vanaf het begin ervaren en het feit dat ze werden rondgeleid door leerlingen. Ook voor ouders is het een plezierige school.

Meerwaarde van dalton is het respect naar elkaar, zelfstandigheid en het zelfstandig oplossen van problemen. Leerlingen regelen dit zelf. Ouders, die al kinderen op het voortgezet onderwijs hebben, ervaren dat hun kind een voorspog heeft, met name waar het gaat om plannen en zelfstandigheid.

Ouders worden goed meegenomen in ontwikkelingen die plaatsvinden op school. Voorbeeld hiervan is de verandering die de taakbrief heeft ondergaan. Over de aanpassing hierin (werken met doelen) zijn de ouders zeer positief.

Contact met school (zowel leerkrachten als directie) verloopt goed, allen zijn zeer makkelijk benaderbaar. Wel wordt aangemerkt dat dit ook aan je eigen houding als ouder ligt. Directeur is tevens zichtbaar, waarbij als pluspunt wordt genoemd dat ze ouders en kinderen (bij naam) kent.

MR wordt volledig meegenomen. Naast de 6 reguliere overleggen vindt vaak vooroverleg plaats. Ze ervaren dat in de mening van de directie de mening van de ouders wordt meegenomen.

Het ouderpanel vinden de ouders een goed initiatief; de opkomst is echter zeer laag te noemen.

De oudervereniging is een zeer actief orgaan, dat verschillende activiteiten organiseert. Ze ervaren hierin ook ruimte.

De ouders zijn zeer positief over de rapportgespreken. Wel blijkt dat dit nog niet uniform wordt uitgevoerd. Wat ouders jammer vinden is dat het rapport voor de groepen 1-2 niet parallel loopt aan de overige groepen en dat de twee rapporten te dicht op elkaar volgen. Het eerste rapport zou eerder meegegeven moeten worden.

Als verbeterpunten wordt genoemd:

- 1 keer per 2 weken dient de groepsleerkracht een app te sturen over de groep; dit gebeurt niet in alle gevallen.
- Ouders zijn niet op de hoogte hoe het 'gat' tussen het werken met Dorr (groep 2) en het werken met Veilig Leren Lezen (groep 3) wordt ingevuld. Het gaat

hierbij om kinderen die (ruim) voor de zomervakantie in groep 2 hun Dorr boekje hebben doorgewerkt.

Uit de gesprekken met het bestuur

naam bestuurslid: de heer P. Moltmaker

Aan het begin van het gesprek licht de voorzitter de opzet van de visitatie toe.

De heer Moltmaker geeft aan dat binnen Plateau op dit moment het strategisch beleidsplan wordt geschreven; deze is nog niet beschikbaar als leidraad voor het gesprek. In dit nieuwe beleidsplan kent de stichting een aantal speerpunten, waaronder de totstandkoming van IKC's.

Daarvoor heeft Plateau een eigen Stichting opgericht waaronder de pedagogisch medewerkers van het voormalige ASKA nu een plek krijgen. Men heeft er bewust voor gekozen om van obs Kloosterveen geen Daltonkindcentrum te maken. Dat vond men een te grote stap. Echter het Daltonprofiel van de school is wel leidend binnen het kindcentrum.

Bijzonder detail in deze is dat er eigenlijk geen "weglek" is geweest van ouders van christelijke origine, aangezien de ASKA een neutrale identiteit kende. Temeer omdat er binnen de wijk veel te kiezen is voor ouders op het gebied van christelijke kinderopvangorganisaties.

De heer Moltmaker geeft aan dat alle directieleden van Plateau een IKC-directeur-opleiding hebben gevolgd of op dit moment volgen.

Op de vraag in hoeverre het bestuur rekening houdt binnen het personeelsbeleid met het daltonprofiel van haar scholen blijkt dat het bestuur als uitgangspunt de vrijwillige mobiliteit hanteert. Leerkrachten kunnen wel aangeven dat ze bv. bij voorkeur op een daltonschool willen werken.

Kloosterveen telde enige jaren geleden ongeveer 700 leerlingen. Nu is dat aantal gedaald tot ongeveer 550 leerlingen. De heer Moltmaker geeft aan dat de reden ligt in de stagnatie van de nieuwbouw in de wijk. Echter nu de economie weer aantrekt wordt er weer gebouwd en ziet de toekomst van Kloosterveen er rooskleurig uit.

Op dit moment vindt de werving plaats voor een nieuwe adjunct-directeur voor Kloosterveen, aangezien de huidige adjunct de functie van directeur heeft aanvaard bij de tweede daltonschool Theo Thijssen van stichting Plateau.

Bestuur benadrukt dat men het belangrijk vindt dat er een gevarieerd aanbod van scholen is binnen de stichting en binnen dit kader is Dalton een waardevolle aanvulling.

Ook noemt de heer Moltmaker de relatie die er ligt met de PABO te Assen die zichzelf heeft geprofileerd met "de traditionele vernieuwers."

beoordeling

ontwikkeling

nr	Beoordelingskader	O	V
0	Realisering aanbevelingen vorige visitatie*		X
1*	Vrijheid in gebondenheid / Verantwoordelijkheid en vertrouwen		X
2*	Zelfstandigheid		X
3	Samenwerking		X
4	Reflectie		X
5	Effectiviteit - doelmatigheid		X

* niet van toepassing bij licentieverlening

Advies aan het bestuur van de NDV

	Advies	Criteria
	Licentie verlenen	Maximaal één onvoldoende kernwaarde.
	Over twee jaar versnelde visitatie voor licentieverlening	Twee of meer onvoldoende kernwaarden
	Geen licentie verlenen	Na versnelde visitatie licentieverlening twee of meer onvoldoende kernwaarden
X	Licentie voor vijf jaar verlengen	Maximaal één onvoldoende kernwaarde inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie + borging
	Over twee jaar versnelde visitatie (bij de vijfjaarlijkse visitatie)	Twee of meer onvoldoende kernwaarden inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie + borging
	Licentie intrekken	Na versnelde visitatie twee of meer onvoldoende kernwaarden inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie + borging

Aanbevelingen die met een plan van aanpak opgenomen worden in de schoolreactie

Aanbeveling	Omschrijving
Nr.1.	De leerling krijgt structureel de mogelijkheid om onderwijskundige doelen aan te reiken voor zichzelf en (een deel van) de groep.
Nr.2.	Er is een ontwikkeling ingezet om korte en lange leerdoelen te stellen die te behalen zijn middels methodische instructies dan wel keuzewerk-opdrachten. Werk toe naar methode-onafhankelijke keuzes op basis van methodes en inzet keuzeopdrachten vanuit uw onderwijskundige professionaliteit.
Nr.3.	“Laat kinderen ontdekken dat je door samenwerken kan leren van een ander.” Vanuit de leerlijn Samenwerken. (natuurlijk samenwerken) denk ook aan kernwaarde Efficiëntie
Nr.	
Nr.	

slotopmerkingen

Laat bij een volgende visitatie de parels explicieter zien, zoals bv reflecteren etc. zodat het visitatieteam deze kan waarnemen.

De borging is uitstekend vormgegeven.

Het kindgesprek wordt nog niet door het volledig team op dezelfde wijze uitgevoerd. Besef dat de taakbrief van de leerlingen is. Het is hun plannings- en reflectiemiddel. Maak van de brief geen doel op zich.

Er is nog geen duidelijke consensus over de denktrend: "Taak af denken versus doelen begrepen"

Het visitatieteam is unaniem positief over het team en alle inzet van het team als we kijken naar alle werk wat de afgelopen jaren is verzet!

Ongeveer de helft van u was verbonden aan obs Kloosterveen ten tijde van de vorige visitatie; als je dan nog op deze wijze dalton vast weet te houden dan zijn de "oude" leerkrachten sterk in overdragen, de "nieuwe" leerkrachten nieuwsgierig naar wat er mogelijk is op daltongebied, de directeur een daltonmens en samen bent u een nieuw team.

Complimenten!

Wij hebben als groot visitatieteam een daltonschool gezien in al haar facetten; waarbij het team, leerlingen en ouders hebben laten zien wat het betekent als je leeft, werkt en leert in een positieve leeromgeving!

Ondertekening voorzitter visitatieteam

naam	handtekening	datum
		31 maart 2018

Schoolreactie op de visitatie

Overige opmerkingen en ervaringen m.b.t. het verloop van de visitatie. hierbij valt te denken aan: opstelling visiteurs, dagrooster, gevoerde gesprekken, etc.

N.B. Dit zijn opmerkingen van de school zelf. Deze opmerkingen kunnen dus afwijken van de "slotopmerkingen" genoemd in het visitatieverslag.

Het schoolteam heeft de visitatie als een waardering voor de daltonontwikkelingen in de afgelopen jaren ervaren en als een stimulans om door te ontwikkelen.

Aanvankelijk vonden we de komst van de grote aantal visiteurs spannend. De dag zelf hebben we gemerkt dat de toevoeging van daltoncoördinatoren aan het visitatieteam een

positieve opbrengst heeft geleverd voor de aanwezige daltoncoördinatoren. En gemerkt dat zij vloeiend meedraiden in het visitatieteam.

We zijn als schoolteam enorm trots op onze school en deze dag. We zijn blij met de 5 jarige verlenging van het Daltoncertificaat. Met deze aanbevelingen kunnen wij de aankomende jaren ons verder ontwikkelen. Hoewel het geen aanbeveling is, gaan we ons in de komende jaren richten op de vorming van een dalton kindcentrum.

We danken het visitatieteam voor hun positieve waardering, we hebben de dag als zeer plezierig ervaren.

Plan van aanpak m.b.t. uitwerking aanbevelingen

aanbeveling <small>(letterlijk overnemen uit visitatieverslag)</small>	1. <small>uit</small>	De leerling krijgt structureel de mogelijkheid om onderwijskundige doelen aan te reiken voor zichzelf en (een deel van) de groep.
actie	Schooljaar 2018-2019: tijdens dalton studiemiddagen gaan we teambreed inventariseren en bespreken hoe we de leerdoelen verder kunnen personaliseren en welke invloed de leerling op zijn eigen doelen kan hebben. Vervolgens gaan we dit in pilots invoeren en daarop reflecteren met leerlingen en het team.	

	Schooljaar 2019-2020: de positieve pilots schoolbreed invoeren en regelmatig terug laten komen op studiemiddagen om bij te stellen.
uitvoerenden	Leerkrachten en leerlingen
tijdvak	2 jaar
scholing/ externe ondersteuning	Bezoeken aan andere daltonscholen. Deelname aan netwerk/regio bijeenkomsten.
toelichting	Dit is een ontwikkeling die binnen vele daltonscholen plaatsvindt en door te leren van en met elkaar denken we dat we deze aanbeveling vorm kunnen geven.

aanbeveling (letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	2.	Er is een ontwikkeling ingezet om korte en lange leerdoelen te stellen die te behalen zijn middels methodische instructies dan wel keuzewerk-opdrachten. Werk toe naar methode-onafhankelijke keuzes op basis van methodes en inzet keuzeopdrachten vanuit uw onderwijskundige professionaliteit.
actie		Schooljaar 2018-2019 : deze aanbeveling pakken we samen met aanbeveling 1 op. Ons inziens kunnen deze aanbevelingen elkaar versterken. Meer gepersonaliseerd onderwijs biedt ook kansen om het keuzewerk verder te ontwikkelen. Schooljaar 2019-2020: zie aanbeveling 1
uitvoerenden		Leerkrachten en leerlingen
tijdvak		2 jaar
scholing/ externe ondersteuning		Idem als bij aanbeveling 1
toelichting		

aanbeveling (letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	3.	“Laat kinderen ontdekken dat je door samenwerken kan leren van een ander.” Vanuit de leerlijn Samenwerken. (natuurlijk samenwerken) denk ook aan kernwaarde Efficiëntie
actie		Schooljaar 2020-2021: tijdens een dalton studiemiddag bespreken. Als voortzetting en uitvloeisel van aanbeveling 1 en 2. De talenten van leerkrachten en kinderen kunnen worden ingezet om van elkaar te leren. We gaan het in pilots wegzetten. Schooljaar 2021-2022: Natuurlijk samenwerken is in de school zichtbaar. Schooljaar 2022-2023: Natuurlijk samenwerken is een gewoonte.
uitvoerenden		Leerkrachten en leerlingen
tijdvak		3 jaar
scholing/ externe ondersteuning		Schoolbezoek en externe deskundige inschakelen.
toelichting		-

aanbeveling (letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	4.	
actie		

uitvoerenden	
tijdvak	
scholing/ externe ondersteuning	
toelichting	

**Ondertekening school en
visitatievoorzitter voor gezien**

naam	functie	handtekening	datum
	directeur		18-04-2018
	visitatievoorzitter		

Dit verslag wordt binnen drie weken na ontvangst (het liefst per e-mail als Wordbestand) opgestuurd naar de
visitatievoorzitter, die dit binnen vijf weken na de visitatie opstuurt naar de inhoudelijk medewerker
visitaties van de NDV.